

Позднякова Людмила Олексіївна

к. е. н., доцент

Національний університет ДПС

України

Україна, м. Ірпінь

ІДЕНТИФІКАЦІЯ РИЗИКІВ В СТРАХУВАННІ

Investigational theoretical going near determination of essence of concept «insurance risk» and his classification.

Актуальність подальшого вивчення особливостей управління ризиками в страхуванні пов'язана з тим, що на діяльність страхових компаній впливають ризики, які мають дуалістичний характер: з одного боку, страховик приймає на себе ризики за договорами страхування та перестраховування, з іншого – в процесі інвестиційної та господарської діяльності у страховика виникають його власні фінансові ризики. Крім того, на сучасному етапі розвиток страхового ринку супроводжується інтеграційними процесами з ринками банківських та небанківських фінансових послуг, що потребує впровадження нових механізмів управління страховими ризиками.

Підвищення ефективності управління ризиками в страхуванні неможливе без глибокого обґрунтування сутності самого поняття «ризик» та «страховий ризик». В науковій літературі існує декілька концептуальних підходів до дослідження теорії ризиків. Зокрема, у науковій праці Г. Мальцевої, Ю. Рожкова та М. Терського [1] виокремлено три основних концептуальних підходи до визначення категорії «ризик», а саме: загальносоціологічний, аксіологічний, стохастичний. Згідно з неокласичною теорією ризику [2], ризик розглядається як амплітуда коливань можливого прибутку. В словнику С. Ожегова [2] під ризиком розуміється дія «на удачу». Думка Ю. Слепухіної [3] є діаметрально протилежною: вчений вважає, що «трактування ризику як дії або діяльності є недопустимою з точки зору дослідження операцій» (переклад автора). Група вчених трактує ризик з точки зору ризик-менеджменту, зокрема В. Лук'янова й Т. Головач [4] вважають, що ризик – це «об'єктивно- суб'єктивна категорія, пов'язана з подоланням невизначеності, випадковості, конфліктності в ситуації неминучого вибору, що відображає ступінь досягнення суб'єктом очікуваного результату».

Ми цілком погоджуємося з думкою О. Гаманкової [5], яка зазначає, що ризик є фундаментальним поняттям у страхуванні, а ланцюжок взаємозв'язку ризику та страхування можна подати таким чином: ризик – імовірний майновий збиток – майновий інтерес – страховий інтерес. А. Баранов [6], на основі систематизації й комплексного вивчення наукового доробку щодо визначення сутності ризику, пропонує вважати, що «ризик – це конкретний об'єкт страхування, що характеризується власною страховою оцінкою та ступенем імовірності завдання збитку, стосовно якого менеджментом приймаються рішення, котрі повинні подолати невизначеність у ситуації невідкладного вибору».

Аналіз наукових праць щодо визначення сутності ризику та страхового ризику дозволив нам дійти висновку, що сутність страхового ризику необхідно трактувати як процес, який характеризує виникнення та етапи проходження ризику. Отже, страховий ризик – це подія, яка передбачає виникнення страхового інтересу, має ознаки імовірності настання, можливості його кількісного і якісного оцінювання та законодавчо визначені етапи та результати проходження.

Ефективне управління ризиками в страхуванні потребує їхньої класифікації та систематизації причин виникнення. У науковій праці [6, с. 121] систематизовано різні підходи до класифікації ризиків і запропоновано загальну класифікацію за сімома критеріями: за походженням; за розміром; за можливістю настання; за джерелами; за наслідками, до яких може призвести реалізація ризику; за обсягом відповідальності страховика. Л. Клапків [7, с. 91] виокремлює дві основні групи ризиків, властивих страховику: власні й прийняті. У межах цих ризиків пропонується визначити операційні, фінансові та страхові ризики. В науковій праці Т. Стакій і Ж. Гарбар [8] виокремлено основні причини виникнення ризиків (внутрішні та зовнішні) та види ризиків у діяльності страховика. Враховуючи специфіку страхової діяльності, автори вважають за доцільне поділяти ризики на: ризики за страховим портфелем компанії; ризики, не пов'язані із страховими операціями. Таким чином, класифікація страхових ризиків має складний і розгалужений характер.

Узагальнюючи наведений теоретичний аналіз щодо ідентифікації страхового ризику, його класифікації та методів управління, можна зробити висновок про необхідність подальшого обґрунтування методологічних засад теорії страхових ризиків.

Список використаних джерел:

1. Мальцева Г. О сущности категории «риск» / Г. Мальцева, Ю. Рожков, М. Терский // Вестник ХГЭП. – 2006. - № 1.
2. Маршалл А. Принципы экономической науки: в 3-х т. – Пер. с англ. / А. Маршалл. – М.: Прогресс. Фирма «Универсал», 1993.
3. Слепухина Ю.Э. Риск как экономическая категория: распределение и перераспределение рисков в страховании / Ю. Слепухина // Страховое дело. – сентябрь 2008. – С. 53-60.
4. Лук'янова В.В. Економічний ризик: Навч. посіб. / В.В. Лук'янова, Т.В. Головач. – К.: Академвидат, 2007. – С. 22.
5. Гаманкова О.О. Ризик у страхуванні: проблеми тлумачення / О. Гаманкова // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Ризикологія в економіці та підприємстві». – К.: КНЕУ; АДПС, 2001. – С. 97.

6. Баранов А.Л. Ідентифікація страхових ризиків та її значення для управління страховим портфелем / А.Л. Баранов // Фінанси України. – 2011. – № 8. – С. 115-124.
7. Клапків Л. Ризикове середовище діяльності страхової компанії / Л. Клапків // Вісник КНЕУ. – 2009. – № 4. – С. 83-91.
8. Стакій Т.С. Управління ризиками в діяльності страхової компанії / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://susnauka.com/35_OINBG2010.